

Előfizetési díj.
Vidékekre postán vagy helyben házhoz
hordva:
Egész évre 12 frt.
Félévre 6 „
Negyedévre 3 „
Egy órá helyben 1 „
Vidékről egy hónapra előfizetést nem fogad-
atunk el.
Egyes szám ára 5 kr.
Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő
napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:
Ötször hasábozott garmond sor vagy annak
tere 6kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30kr.
Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvez-
ményt is nyújt a kiadóhivatal.
Hirdetéseket fölvesznek:
Becsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22). Haase
stein et Vogler Wien
Wallfischgasse Nr. 10.
Nyilttéri cikkek
garmond sora után 25 kr. fizetendő

Szerkesztői szállás:
Belkirály-utca szeglet trencsin-vár 7. szám hóvá a lap szel-
lemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékesb cikkek díjaztatnak.
Készítotek nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések
küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET” politikai és közgazd. napilap

1874. második fél évi folyamára.

„KELET” előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy órá	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar
bikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra
előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetési pénzek, legzélszerűbben pos-
tai utalvánnyal kiadó Stein János könyv-
kereskedésbe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után
tisztetelpéldánnyal szolgálok.

A „KELET” kiadóhivatala.

Észrevételek

Lukács Béla urnak a „Kelet” 197-ik számá-
ban megjelent cikkére.

Tisztelt szerkesztő ur!

Nézetem szerint a területrendezés kér-
dése még maig sincs minden részletében any-
nyira tisztázva, hogy bármely politikai lap is
merek állást foglalhatna el ez ügyben s ne
adhatna ki egymással ellentétes irányú cikke-
ket; remélem tehát a szerkesztő ur szíves-
gétől, hogy az enyém is, mint ilyen, nem ke-
rül papírkosárba.

Megvallom t. szerkesztő ur, hogy nem
kedvellem a különczködéseket. Hitem szerint
lejárt a kor, midőn annyira uralkodott az em-
beriségen a szellemi vakság, hogy a lángész
szikráját senki sem volt képes felismerni. A
mit ma a nyilvánosság piacára kihordunk, csak
csékely belértékekkel bírjon bár, rögtön akad ve-
vője s bennem mindjárt gyanu támad a por-
téka jósága iránt, ha már hosszabb ideje, hogy
piacon van s még nincsenek vevői.

Ilyenmü gyanum támadt nekem Lukács
Béla ur cikkének olvasásakor is, tudván azt,
hogy azon cikk alapeszméje már korábban
ismeretes volt s a mi könnyelmű sajtónk, mely
annyi selejtes eszmét szokott felolteni, mégis
egyhangulag üdvözölte a belügyminister rende-
letét, habár L. B. axiomája azt egészen megin-
gatni látszik. Tény, hogy a közvélemény, saját
ritkán lehet az eszmék belértékének pontos

mérője, ezuttal azonban saját meggyőződése
is igazat adott gyanumnak.

Az emlegetett cikk eszmenete röviden a
következő:

Szerinte a belügyministernek célja meg-
hagyni az olyan törvényhatóságokat önállásuk-
ban, melyek közigazgatási költségeiket állami
adójuk 20%-kából fedezni képesek. Erre
minden törvényhatóság be fogja bizonyítani,
hogy igenis képes, ebből pedig az következik,
hogy p. Temesmegyében a lakosok megyeigazgat-
ás költségeibe 3—5 krt, más helyen 20-at fognak
fizetni 1—2 adófrt után, mi az utóbbiakra nézve
nem egyéb, mint adófelemelés. Ez nem igazság;
mondják meg tehát a törvényhatóságok a bel-
ügyministernek férfiasan, hogy a célbavett or-
ganisatio alapveit, a közigazgatásnak az adó-
képességtől való feltételezését: sem igazságos-
nak, sem helyesnek nem tartják.

E véleménnyel szemben kénytelenek va-
gyunk első sorban megjegyezni, hogy a bel-
ügyminister rendeletében szó sincs arról, hogy
mind megtartassanak önállóságukban azon tör-
vényhatóságok, melyek a 20%-ból költségei-
ket fedezni képesek. Ehez még természet-
szerűleg más feltételek is szükségesek, melyek
között csak egyik a 20 százalék. Az érintett
képességre nézve igenis nagy szükség volt kér-
dést intézni a törvényhatóságokhoz, hogy leg-
először is avval legyünk tisztában, mely tör-
vényhatóságok nem állhatnak fenn egyáltalán
önerejükön. Ha az önkormányzatnak s vele a
házipénztárnak pártfogói vagyunk, akkor ter-
mészetesen fogjuk találni, hogy a törvényha-
tóság is maga fedezze közigazgatási költségeit
s így a rendezésnél igen egyszerűen az képezi
az első kérdést, képes-e rá, vagy képtelen? A
belügyminister 8 magyarországi, az összes
erdélyi megyei törvényhatóságokhoz és 51 vá-
roshoz intézte sokat emlegetett kérdését, mivel
e törvényhatóságok közül ez idő szerint egy
sem tudja fedezni a 20%-ból közigazgatási
költségeit. Nem tudjuk elképzelni, hogy miként
fognak e törvényhatóságok a ministeri rende-
letre több államadót teremteni, vagy ugy osz-
tani be közigazgatásukat, hogy igazat adhassa-
nak L. B. képviselő ur azon állításának, mi-
szerint mindenik törvényhatóság képesnek fog
nyilatkozni a 20%-ból közigazgatási terheit
viselni.

De tegyük fel, hogy közülök nagy szá-
mal képeseknek fogják magukat nyilvánítni s be-
áll in theoria, az, mit az igen tisztelt képví-
selő ur álláspontjának legfőbb igazolásánál hoz
fel, hogy a közigazgatási költségbe egyik me-
gyének lakossága államadójának kevesebb szá-
zálékával fog járulni, mint a másik. Mi még
akkor sem látunk igazságtalanságot a rendelet
alapelvében. Mi ugyanis, csak részben tehet-
jük magunkévá L. B. ur azon elvét, hogy a
közigazgatás állami functio. Igenis állami func-
tio addig, míg az önkormányzat értelmében a

tek, mézes szavai megerősítének tartózkodó modo-
romban. Néha kérdeztem önmagamtól, hogy vajjon
mit akarhat e hölgy, hogy ily sok fáradságot vessz
magának, hogy megnyerjen engem, mintán a több
előnyt ígérő Pelet ugy is már fogva volt hálójában
s mintán a mellett még azt is tudta, hogy titkát
ismerem, mert semmi lelkiismeretet nem csináltam
belőle, ezt elmondani neki: hanem tény az, hogy a
mint természetében állt e hölgynek a valódiságot
kétséghelyezni, a szerénység, vonzalom, önzetlenség
értékét becsben alól venni, — ezeket mint jellem-
gyengeséget tekinteni — hasonlólag hajlandó volt
büszkeséget, keményszivisüség, önzést az erős jellem
kifolyásának tekinteni. Szokása volt az alázatot láb-
bal tiporni, a megvetésnek lábaihoz omolni; a győn-
gyedséget titkon, megvetéssel szokta viszonzni, a
közönyt lankadatlan szorgalmas utánjárással óhajta
megtörni. Jőindulat, engedékenység, odaadás, lelke-
sedés, ellenszenves vala előtte; tettetés, önzés iránt,
előszárettel viseltetett — ezek képesek a valódi
bölcsiséget szembeiben; — erkölcsi s anyagi leala-
csenyítást, szellemi és testi törpéséget, elnézéssel
szemlélt; ezek oly tulajdonok valának, melyeket
nagyon jól fel lehetne használni, saját tulajdonai-
nak és előnyeinek előtérbe helyezésére s megvilá-
gítására.

Az erőszaknak, igaztalanság és zsarnokságnak
aláveté magát — természet-szerű uralmat gyakorol-
tak rá; nem volt benne hajlam azokat gyűlölni,
nem ósztón ellentállni nekik; a nemes felindulás,
melyet azok szavai, mások szívében keltenek, ő
előtte egészen ismeretlen volt. Mindennek eredmé-
nye az vala, hogy az álszentek és önzők okosnak,
a köznapis s aljas lelkek szelid, engedékenynek ne-
vezék őt, az öntelt és igaztalan természetűek szere-

törvényhatóság nem vette magára. Ha valamely
vidéken a közigazgatásért többet fizet az ál-
lampolgár, mint máshol fizetne, az nem
az állam, hanem, a jelenlegi körülmények
között épen az illető vidék hibája lesz. Az
állampolgárok akarata bizonyára inkább nyil-
vánul a törvényhatósági képviselőben, mint
bármely más állami közületben; e képviselő-
nek pedig teljes jogában áll kijelenteni most,
hogy a területén levő polgárok érdekében a
végre, hogy ne legyen másnál több költsége,
a közigazgatásba, e vagy ama törvényhatóság-
hoz kíván csatlakozni; ha ezt nem teszi, a
maga kárára cselekszik s csak megfizeti azon
előnyt, melyet általában a szűkebb körű önkor-
mányzat szokott nyújtani.

Igy állana a kérdés elméletben, de egé-
szen másként fog állani meggyőződésünk sze-
rint a gyakorlatban. Erős hitünk szerint, nem
lesz egyetlen törvényhatóság sem olyan, mely
a midőn teheti, ne használná fel költségeire
mind a 20%-ot. Közönséges emberi törvény
ez, mely minden lépten-nyomon igazolást
nyer. A hol több van, többet költenek és
máshol a törvény nem fogja engedni, hogy
tul nyújtózkodjanak a 20% takaróján. Elesik
tehát L. B. urnak egész adófelemelési el-
mélete.

Soha sem fog bekövetkezni azon eset,
hogy közigazgatási költségek fejében egyik
állampolgár adóforintja után Baranyában 5 és
Kolozsban 20 százalékat fizessen; mindenik
megye fel fogja használni, mit nekik a tör-
vény enged s így azt hisszük, hogy a tör-
vényhatóságoknak lesz egyéb felelni valójuk
a ministeri rendeletre, mint „férfias” kijelen-
tése annak, hogy az egész leirat helytelen
alapon áll.

Végül legyen szabad megjegyeznem, hogy
L. B. ur cikkének olvasásakor, folyton azt
vártam, hogy a pénzügyi alap lerombolásával
most már minő más jobb alapot fog ajánlani;
nincs még politikai intézmény, melynek hibái
ne legyenek, kíváncsi voltam melyik alap lesz
az a kevésbé hibás. Sajnálom, hogy kíván-
csiságom nem nyert kielégítést.

Mondom tisztelt szuekesztő ur, hogy sze-
retem az önállóságot, de nem vagyok barátja
a különczködésnek.

— A törvényhatóságok területi rendezése.
Ugy látszik, írja a P. N., hogy a belügyminis-
ternek a törvényhatóságok területi rendezése kérdé-
séhez legutóbb kibocsátott körrendeletei kedvező
eredményre vezetnek. A törvényhatóságok a meg-
kérdetést folyttán, igen tüzetesen hozzászólnak az
ügyhez és nyilatkoztak alapján a területi rendezés
kérdésének megnyugtató elintézése várható. Az er-
re vonatkozó újabb javaslat valószínűleg november
hó folyamában fog előterjesztetni, s a területi ren-

detreméltónak kiálták ki a lelkiismeretes, jóindulatú
egyének, rendesen előbb elismerték igényeit, hogy
hozzájók hasonlóan akar tartatni, de csakhamar,
mihelyt a finomság külső máza lekopott, a valódi
beltartalom jött napfényre, félretették, mint hamisi-
tott portékát.

Tizenhatodik fejezet.

Ujabb tízeneggy nap lefolyása alatt, elege-
észleltem, Henry Evans Francis eljárását arra, hogy
határozott véleményt alkossak magamnak jelleméről.
Ugy találtam, hogy legalább két nagyon jó tulaj-
donnal feltűnő mértékben bír, ezek valának a ki-
tartás és kötelesség érzet. Ugy találtam, hogy való-
ban képes magát átengedni a tanulmányozásnak s
megküzdeni a nehézségekkel Eleinte neki is oly mó-
don adtam felvilágosításokat, mint azt a többieknek
szükségesnek láttam; kezdtem neki is minden bo-
nyolultabb pontot felfejteni, de csakhamar észrevet-
tem, hogy ilyenmü segítségnyújtást az én új tanít-
ványom méltósága csönkítésének tart; bizonyos büsz-
ke türelmetlenséggel utasítja azt vissza.

Ezután hosszú feladatokat tűztem elébe s egé-
szen rá hagytam, hogy küzdjön meg a felmerülő
nehézségekkel. Komoly igykezettel látott munkához
s mintán gyorsan bevégezte az egyiket, hűvvel kért
más feladatot. Ennyit kitartó igykezetéről; mi kö-
telesség-érzetét illeti, következő módon jelentkezett:
Francis szerette a tanulást, de gyűlölte a tanít-
tást; előmenetle mint tanítványnak egyedül
ő tőle függött s láttam, hogy mindég biztosan szá-
mithatok szorgalmára; kivivott eredménye, mint
tanító önének részben s talán főként mások jóka-
rátától volt feltételezve; a legkínosabb megerőltetésbe
került neki, ez idegen akarat ellenében harcolni,
megkísérteni annak leigázását; mert mit rendesen

dezés, s ezzel karöltve a házi adó életbeléptetése
jövő évi július 1 én remélhető.

A rendek jelentősége korunkban.

□ Az 1789-ki francia forradalom előtt euró-
paszerte, sőt hazánkban egész 1848-ig tényleg fenn-
állott a rendi szervezet, a mely legtekélyesebb kifej-
lődését épen a XVIII-ik század folytán s az azt köz-
vetlenül megelőző időben érte el. A nép egyeteme
élesen elkülönült osztályokra vagy rendekre szakadt,
melyek egymástól sajátos jogállapotuk, eltérő élet-
irányaik, különböz társadalmi, s főleg állami érvé-
nyesülhetőség tekintetében tértek el.

A népek e rendi tagozata uralkodott ugy az
összes társadalmi állapotok, mint az egyének élet-
fejlődése és sorsa fölött. Mert minden egyes számá-
ra kötelező, lényegileg változhatlan volt. Az át-
lépés egyik rendből a másikba szabályszerűen nem
vala lehetséges. Mindenki első sorban saját rendjé-
hez tartozott s e viszony döntőtt egész küllete s fő-
leg a köz- és államügyekben való részvételének lehe-
tősége és mérvé fölött.

Mert a rendi tagozat nemcsak a társadalmat
vagy a társadalmi életet, hanem az államit, vagyis
azt is teljesen uralta, a mi alkotmány és politikai
élet gyanánt akkor létezett. A rendi társadalomban
mindenki csak rendjének tagjaként érvényesíthető
magát. Társadalmi állásának, gazdasági tevékénysé-
gének s hivatása választásának azokból bizonyos
bátárokon belül kelle mozognia. Épen így volt a
rendi államban is. Az állami vagy politikai életben
való részvételre csak bizonyos rendek tagjai valának
feljogosítva, politikai tevékenységet csakis ezek kö-
rén belül s különérdekeik mellett lehet gyakorolni.
A mult századok rendi állama nem ismert állampol-
gárokat, csak rendeket.

Ezen egész rendi társadalomszervezetet — leg-
alább lényegében — csak ama nagy világtörténelmi
átalakulás bontotta meg, melynek középpontját az
1789-ki francia forradalom képezi. Franciaország-
ban ez azonnal s egész kiterjedésében megtörtént,
nálunk — valamint p. Németországban is — részint
az említett világrendítő eseményből keletkezett ha-
talmas szellemi áramlat kényszeríté nyomása alatt
részint lassanként a következő évtizedek törvényho-
zási intézkedései, s főleg az 1848-ki események
folytán.

Az első francia forradalmi korszak tehát nem
emelte — mint sokan tartják — kizárólag az u. n.
harmadik rendet érvényre, hanem az egész rendi
szervezet sajátságait, a harmadik rend küzdelmére okul
sz. Igált lényegét semmisíté meg. A társadalomban s
gazdasági életben, vagy politikai jogaira nézve fel-
tétlenül kiváltságot, s e kiváltságban az államjog
által védett osztályok többé nem léteznek. Ezáltal
azonban ugy a régi rendi társadalomban, mely egyik
osztálynak a többi fölötti előjogain nyugodott, ha-
nyatlannak indult, valamint a rendi alkotmányu ál-
lam is lehetlenségé vált.

saját akaratából kifolyó tevékenységnek tartottak
nála, sok habozás és fontolgatás által lón gátolva;
akarata ép oly ment volt minden kételytől, mint
szilárd, ha saját ügyeiről volt szó s annak minden
időben alá tudá rendelni hajlamát, ha e hajlam a
helyesről való meggyőződéssel ellentétben áll is, de
ha a mások hajlamai, szokásai, hibái ellen küzdésre
érte magát felhíva, kivált ha e mások gyermekek
valának, kik süketek az észszel szemben s legtöbb
esetben érzéketlenek a reábeszélés irányában, aka-
rata csaknem megtagadá szolgálatát s vonakodott
cselekedni. Pazarul alkalmazott erély és munka
volt gyakran következménye ennek; Francis, tanít-
ványaiért s azokkal ugy dolgozott néha, mint egy
igavonó barom, de sok idő telt bele, míg lelkiismer-
etes törekvése, a méi tanulékonyság által jutalmaz-
taték részokról, mivel látták, hogy hatalom van
felette, a mennyiben ellentállásukkal kinos kísérletei
ellenében, őket meggyőzni, reábeszélni s ellenőrizni
— s azáltal hogy kényszeríték őt keményebb rend-
szabályokhoz folyamodni, a legnagyobb fájdalmakat
okoztak neki. Az emberek nagy része — különösen
gyermekek, — ritkán tagadják meg maguktól az
örömet, hatalmat gyakorolni ott, hol tehetik, ha
mindjárt e hatalom nem más is, mint másokat nyo-
morultakká tenni; oly tanítvány, kinek elmetelhe-
sége korlátoltabb tanítójánál, de idegi keményeb-
bek, testi ereje tán nagyobb, már végetlen nagy
előnnyel bír e tanító felett és rendesen igen kimé-
letlenül fel is használja azt, mivel épen a fiatalság,
mely oly egészséges, oly gondatlan, nem tud fogé-
kony lenni a rokonszenv és kimélet iránt.

(Folyt. köv.)

Alapjában téves, ennél fogva azon napjainkban elég gyakran hangoztatott felfogás is, mely szerint a francia forradalomban csak a harmadik rend nyert érvényt s jogegyenlőséget, ellenben azon osztályoknak, melyek az u. n. negyedik rendet alkotják, még ezután kell ezt kivívniuk. A nagy forradalom korszaka épen oly teljesen emancipálta az állítólagos negyedik rend osztályait, mint a harmadik rendet alkotókat.

Igaz ugyan, hogy a francia forradalmi mozgalom a harmadik rend köréből indult ki, s a harc nevében és általa folytatott a kiváltságolt rendek ellen, úgy hogy a forradalom első korszakában a „tiers état” volt a tulajdonképeni küzdő politikai párt, míg az alsóbb s különösen a földmivelő osztályoknak mi része sem vala a forradalmi mozgalom első megindításában. Alig is lehetett volna ez másként, miután a harmadik rend foglalá magában a társadalom mindazon elemeit, melyek birtak, értelem, műveltség és kivívott társadalmi állás által régóta jogosítva voltak az államéletben való teljes részvételre, de a rendi szervezet által kizárattak annak gyakorlatából, míg a többi nem szabad, s ennek folytán az államéletből teljesen kizárt osztályok se a szükséges tulajdonságokkal nem bírtak, se az állami befolyás szükségletét nem érezték.

De a mozgalomnak természetesen s szükségképen oda kelle vezetni, hogy az egyenjóság nemcsak az addigi harmadik rendre, hanem általában mindenre kiterjedjen. A harmadik rendnek a kiváltságolt rendek elleni küzdelme általános harc volt a rendi szervezet ellen s csak ezen álláspontól vezethetett győzelemre. Benne rejtett ezen eszme már Sieyès-nek ama híres mondásában, mely az 1789-ki forradalom első korszakának programjává lőn: „Mi a harmadik rend? — Semmi. Mivé kell lennie? — Mindenné!” A harmadik rend valóban mindenné lett, s ez által elenyészett az egész rendi szervezet, sőt, mint „rend”-et, önmagát is.

Azon kor uralkodó felfogása és közvéleménye sem vala oda irányulva, hogy a harmadik rendben egy új kiváltságolt rendet állítsanak a többi kiváltságoltak mellé s szembe az addig hozzá tartozott alsóbb nép osztályokkal, mint negyedik renddel. Épen ellenkezőleg. Törekvéseinek csakhamar és főleg a socialisticus részről a negyedik rendhez sorolt osztályoknak, a földmivelőknek s mezői munkásoknak, valamint a céhrendszer által elnyomott iparosok felszabadítására s egyenjogúvá tételére kelle irányulnia. Mert csak ezáltal lehetett állandóan megtörni a kiváltságolt rendek tulsúlyát. Az ugynevezett negyedik rend tehát ama küzdelemből aránylag sokkal nagyobb hasznot húzott, mint a harmadik, mert sokkal nyomasztóbb helyzetből szabadult fel s emelkedett személyes és gazdasági önállóságra, még pedig jelentékenyebb közreműködésre nélkül, mert a harmadik rend küzdé ki számára mindezen előnyöket.

A rendi elvnek teljes kiirtása, vagy legalább minél nagyobb mérvű háttérbe szorítása a politikai életben, a mely azóta nemcsak Franciaországban, hanem a continens többi államaiban, s hazánkban is megtörtént, szintén döntő bizonyítékot szolgáltat azon állításunk mellett, hogy a rendek közti ellentétnek ma már nincs helye.

Legkevésbé panaszkozhatnak azonban az u. n. negyedik rend szóvivői e rendnek politikai tekintetben való háttérbe szorítása vagy hiányos egyenjósítása fölött. E tekintetben is azon osztályok, melyek állítólag a negyedik rendet alkotják, húzták a legnagyobb hasznot a rendi szervezet elleni küzdelemből, s mindenesetre aránytalanul nagyobb, mint a harmadik rend. Valóban alig lehetne nagyobb ellentétet képzelni, mint a múlt század rendi állam-szervezetét, szembe állítva a jelenkor általános sz

A szabadkőmíves szövetség s rokon társulatai napjainkban.

1.) A szabadkőmíves szövetség szervezete és elterjedése.

(Folytatás.)

Ebből láthatja az egész világ, hogy az oly borzasztó szabadkőmíves eskü, a mit komolyan soha se hittek el annyira, mint a mennyire hangoztattak, az újabb időben csupán a formalitások hallgatagságára vonatkozó fogadalmon aapasztott.

A nagyszövetségi gyűlés, az új nagyszövetkezés organuma a nyolcz nagymesterből s mindenik nagy klubból választott két testvérmesterből áll, s minden év pünköstjén tartatik meg valamelyik nagyklub székhelyén.

A német szabadkőmíveseg e legújabb egységes szervezetére lényegileg a „német szabadkőmívesek egylete” hatott, mely a németországi kőmíves pártárgyalatokból 1861 ben alakult Potsdamban. Ugyanez hatott a szabadkőmíveseg évi vándorgyűléseiben s a kőmíves sajtó által kiméletlenül fészegetett nagyobb nyíltságára is; a szövetség története által a historiai követelményeknek való megfeleltetésére, „keresztynies” elzárkózottsága megcáfolására, az ugynevezett magasabb fokok előjogainak eltörlésére stb. 1862-ben 36 tagtárat számlált, ma ezek száma az ezeret meghaladja. Az általa kiadott „közöny” a kőmívesi foglalkozások és statistikához története számára a legbecsebb adatokat szolgáltatják. A kötelezőszerű követelményeknek amaz egylet általi fészegetése nemcsak dugába dőlt, de a végén épp magok a nagymesterek tevők meg azt, mit a szövetség már évekkel azelőtt követel vala. Azonban a mostani viszonyok között kevés remény van ahhoz, hogy a szövetség érdekében egy más, ezt tulszámnyaló pla-

vazatjoghoz közeledő politikai tevékenységével. S az oroszánrész ezen átalakulás előnyeiből az alsóbb néposztályoknak, vagyis a negyedik rendnek jutott. Akkor nem volt ennek a legkisebb jogosultsága sem részt venni képviselői által az államéletben; ma a legszélesebb alakra fektetett közvetlen választási jog a népképviselők választásánál döntő befolyást biztosít számára.

Külföldi szemle.

Kolozsvár, sept. 3.

A spanyol csatátérén Puyceda még mindig vitélz és eredménnyel védi magát. A legutóbbi sürgönyök azt mondják, hogy a carlisták aug. 29.-éig csak halottakban 200 embert vesztek. E napon a holttesteket egy épületbe hordották és ott elégették. Másnap előkészületet tettek a visszavonulásra, de a város védői idejében észrevették, hogy itt csellel van dolguk s az ostromlók éjnek idején visszatérnek s új rohamot fognak intézni. Csakugyan úgy is történt, mert a mai táviratok szerint a város azóta két új rohamot vert vissza. A carlisták azt híresztelik, hogy a Puyceda fölmentésére jövő köztársasági seregkeket visszazsorították, míg a francia táviratok azt beszélik, hogy a lázadók szenvedtek Ripol és Ribas közt súlyos vereséget s hogy Puyceda felszabadítása biztosan várható.

Madridi hírek szerint a rendkívüli tartalék számára elrendelt ujosorozás 100,000 embert hozand a hadseregnek, kikből 20,000 hadköteles ki forja magát váltani. Aug. 27-én Serrano elnökleté alatt minisztertanács volt, melyen s mmi nézetkülönbség nem merült föl. A válságról terjesztett hírek tehát egészen alaptalanok. A két német ágyunaszád, mely aug. 24-én érkezett a spanyol vizekre, egy aug. 28-ki sürgöny szerint az utóbbi napon a biscayai partokon s a Bilbao folyamban cirkált.

Holnap fogják Németország számtalan városában a sedani nagy nap évfordulóját ünnepelni. A német parlament jövő ülészeit csaknem kizárólag igazságügyi törvényjavaslatok fogják betölteni. E javaslatok legtöbbje már kész; a szövetség tanács a csödtörvény tervezetén most dolgozik s legközelebb ezt is befejezi. A kormány terve oda irányul, hogy a parlament ülészaka lehető rövid legyen s azon kellemetlen körülmény semmiesetre se következék be, hogy a német parlament a porosz országgyűléssel egy időben munkálkodjék.

Ennek kikerülésére a parlament karácson előtt három hónapra el fog napollatni, s 1875. tavaszán hivatik rövid ülésre ismét össze. Az elnapolás idején 30 tagu bizottság fogja az igazságügyi javaslatokat tárgyalni. E bizottság két osztályból álland, melynek mindegyikében 12 tag fog működni, a többi hat tag mindkét osztályban részt vesz, s az előadói tiszteket teljesítendő.

Egy párisi lap azt jelenti, hogy Arenenbergben, Eugenia excelszárné jelenlegi lakhelyén, szept. 4-én nagy bonapartista értekezet tartatik, melyen a többek közt Rouher és Chevreau Henrik, a császárság utolsó belügyministere is részt vesz. A vendégek több napig fognak Arenenbergben időzni.

Az olasz lapok azon hírrel foglalkoznak, hogy Sella, az ismert finanspolitikus s az előbbi kormány pénzügyminisztere, e minőségben a Minghetti-cabinetbe fogja lépni. A lapok legtöbbje e hírt valószínűnek tartja, s igen óhajtanának mondja Sella ur belépését a kormányba. Ha ez megtörténik, Minghetti gróf, a miniszterelnök, ki eddig pénzügyminiszter is volt, az üresedésben levő közoktatási tárczát veszi át s továbbra is elnöke marad a cabinetnek. Beszélik azonban, hogy a Cantel-

num érvényre jusson. Ennek oka pedig egy, az összes szövetségre szóló alaptörvényben rejlik, melyet a szövetség az 1867-ki wormsi gyűlésén fogadott el, s melynek megalkotására nézve sok német club egy véleményen volt. Ezen alaptörvényi javaslat első pontjában így szól:

„A szabadkőmíves szövetség célja: az emberiségnek mint egy nagy egésznek feltüntetése, szövetkezve a testvéri szeretetben minden igaz, szép és jó utáni együttes törekvése.”

Még sok előítéletet kell megszüntetni és korlátok közé szorítani, míg a földnek s terrajában előterjesztett nagy egyetemes társulata törvénytartait a nyilvánosság elé bocsáthatja.

A kisebb német klubok száma mintegy 325-re rug, melyből hetvenhét az országos nagyklubhoz, 110 a három világrészi klubhoz, negyvenhét a Royal Yarkhoz, 30 a hamburgiakhoz, 17 a baireuthi, 18 a szászországi, tizenkettő az eklektikai szövetséghez, 9 a darmstadti egylethez tartozik s 5 iskolálya van. A német szabadkőmívesek száma körülbelül 30,000-re tehető.

A külföldi szövetségek közül a svájci áll a német szabadkőmíveseggel a legszorosabb viszonyban. Jóllehet a svájci 27 club közül kétharmadrész a kisebb francia s csak egy harmadrész tartozik a nagyobb német svájci klubhoz, mivel a svájci francziák a francziákhoz hasonlólag kevesebb szigorral járnak el a fölvetésnél; de mindazonáltal a német rész nyom többet a mérlegben s van előnyben a francziák felett. Ez 1844 óta egy egységes szövetséget képez az alpesi nagy club cége alatt, mely székhelyét minden hat évben változtatja. 1844—50-ig Zürichben, 50—56-ig Baselben, 56—62-ig Lausannában, 62—68 Bernben, 68—71 Aaranban s a nagymester visszalépte miatt 71—74 Neuenburgban tar-

li belügyminiszter le akar köszönni, ha Sella tárczát vállalta. Sella Olaszországban kitünő pénzügyi szakembernek mondják; ő volt a Lanza-kormánynak is legbefolyásosabb tagja. Csakugyan az mégis különös lenne, ha a Minghetti-kormányba lépne, mert épen a mostani miniszterelnök és társai voltak azok, kik őt pénzügyi politikájá miatt megbuktatták. A kormány Szicília sziget katonai kormányzójává az erősségről ismeretes Pallapicini tábornokot akarja kinevezni.

Az orosz hajónagy jelentősége nemcsak az által, hogy az utolsó évtizedben számos új pánczélos fregattal s különösen is sok nagy uszó üteggel szaporodott, de különösen e járművek szervezete és felszerelése által igen nagy mérvben fokozódott. Ez okból az idén számos német, angol, francia és amerikai tengerésziszt küldetett Kronstadtbá és Revelba, hogy ott a nagy tengeri állomásokon behatóan tanulmányozza az orosz csári hajóhidat. Legközelebb a csár és számos külföldi tiszt jelenlétében a hajók ismét nagy gyakorlatokat tartottak Kronstadtban.

Londonból ismét órási strike kitörését jelentik. Fife és Clackman grófságokban a múlt hét végén a köszénbánya tulajdonosok nem kevesebb, mint hatvan ezer munkást bocsátottak el, mert többiak a munkaadók ajánlatait 500 szótöbbséggel visszautasították.

Válasz a „Szerény leleplezésekre.”

(Folytatás.)

Leleplezéseiben legnagyobb horderőt fektet egy oly körülményre, s egész cikkében azzal küzd ellenem, mintha én bírálatomban „Arbuez Pétert” a darab hőseként tüntettem volna fel. Már engedjen meg uralom, ha daczára annak, hogy sorról-sorra megszámálta bírálatom tartalmát, hogy abban az 95 1/2 sorban hol talált egyetlen szót is, mely csak sejtette volna önnel, hogy én „Arbuez” a darab hősenek tekintem, azt kell hinnem, hogy én bírálatom el sem olvasta, csak megolvasta, mert különben ily változtatással nem küzdene ellenem, s nem fektetne épen e körülményre főszűrt, s nem csapná szemembe azt, mint iszonyu kritikai botlást és bünt. Én „Arbuez”, mint hőst a darabból fel nem ismerhettem, mert ha ez lett volna szándékom, az aligha sikerült volna, mivel a darabban oly személyt, ki saját szenvedélyeinek hullámzó áradatában egy öncél lelkesült harcosává tudná magát felküzdeni, kiért a többi személyek cselekvése az erkölcsi rend megsemmisítésére törne, s ki e küzdelemben saját szenvedélyeinek válnék áldozatává, ki látjogáért bátor volt a küzdelemben, az maradt a bukásban nemes és nagy s mint ilyen, lelkünk magával ragadni lett volna képes, nem találtam a műben, ez ép oly kevésbé „Arbuez”, sőt ez még több valószínűséggel, mint Don Balthasar, kinek én szerint egy tévedés (?) képezi tragikumát „Arbuez”, nem egyéb, mint vak harcos az elöítéletes barbár korszaknak, melynek emlíjén nőtt fel, s melyből aljas szenvedély és kegyetlenségnek egyebet nem szivott magába. Don Balthasar legalább a mennyire a zavares conceptióból kivehető, önmaga segíti előre „Arbuez” céljait, s ad eszközt kezébe, mutatja ki az utat, a melyen az céljai elérésére működhetik, jó hogy ez által öncél nélkül elérhetni, de az események messze tétetik s céljaival együtt önmaga is áldozatja lesz üngylikának, anélkül, hogy sorsában tragikum volna, mert a mily kisserű a küzdelemben, ép úgy nem válik a catastropha hőisévé a bukásban, s mint ilyen jön, tesz és eltűnik a nélkül, hogy a néző lelkében mélyebb hatást tudott volna előidézni.

Jellemző, hogy a hat eddigi nagymester közül 4 tanár volt (egy államférfi és egy tőzser). Jelenleg valamin a svájci szövetségi államban, ugy annak szabadkőmíves szövetségében is egy új szervezet van készülöben, mely az előhaladásra tarthat számot.

Az osztrák császári állam újabb német alakzata sajtóságot viszonyt szerzett a szabadkőmívesegnek. Azelőtt az ország szervezete szerint volt a Magyarországon szétszóródott s az egész országban elterjedt szabadkőmíveseg megalakulva, míg a lajhántuli vidékeken főkép Giskra polgármester ösztönzésére a nézete szerint „monarchia-ellenes” szövetség hontalan vala. Míg e szerint a Magyarországon egy nagy club képződött: az osztrák-német szabadkőmívesek szövös burokratiaiok érdekében hosszas fáradozások után sem juthattak semmi egyéb szabadalomhoz, mint hogy egy „nem-politikai egylet”-et alakíthassanak, melynek felügyelete és szemmel tartása tekintetében a jog a rendőrséget illeti. Így keletkezett Bécsben a „Nicht politische Verein Humanitas”, mely azonban a magyar határ-város, Neudorfban is, mint humanitási clubb fennáll s mint ilyen, sajtóságot kettős életet folytat, s székhelyét Német-Austriában tartva egy létesülendő német-osztrák nagyclub csiráját hordja önmagában.

A francia szabadkőmívesegben Franciaország politikai viszonyai tükrözödtek vissza minden időben. Így történt ez a III. Napoleon utáni államcsíny alkalmával mutatkozott első nagymesterválasztásnál is, kinek unokája Lucian Murat herceg választott nagymesterré s fogadé el a herceg praesidens bejegyzésével választását. Ő azonban tudta helyzetéről, hogy a francia szabadkőmíveseg csupán az aközben beállott császárság tánczát járja s magát annak vak-eszközeül engedi. Egy kísérlet: hogy magát a szö-

S ön uralom ezen bírálatom egyetlen sorában elő nem forduló körülményre alapítja ellenem egész leleplezéseit s rám ront, mikép lehetek oly együgyű kritikusk, hogy állíthatok oly badarságot, s mindezt oly hangon tartva, a melyet egy önzértes író aligha tartott volna magához és ez ügyhöz méltónak s egész cikkén keresztül oly utra engedte magát ragadtatni, a melyen éppen őt nem hittem volna fellépni ellenem, midőn átláthatja hogy egész felindulásának nem volt egyéb alapja egy elhírtelenkedett tévedésnél, s hogy azon okok, melyekkel ön ellenem küzdött, a valóságban nem is léteznek. Meglehet, hogy ön abból magyarázza e körülményt, mert én 59 1/2 sorban foglalkozom „Arbuezzel”, igen, azt tettem, tettem pedig azért, mert ön személyesítette „Arbuez”, s mert önnel volt jutalomjátéka, s minthogy az egész darabban más érdemes személyt nem találtam, bíráltam „Arbuez” mint historiai nevezetességet, de azt is az ön ábrázolásáért, melyet mindég érdemesnek tartottam a bírálatra, a nélkül, hogy előleges jóváhagyását kikértem volna.

Végig olvasva (vagy legalább megszámlálva) bírálatomat, elszomorkodott ön két körülményen, hogy először sajnálja egy helyi drámabíró bizottság hiányát, s másodsor sajnál engem, mert oly dologgal foglalkozom, mihez ön szerint nem értek. Azt előre megjegyzem, hogy nincs miért hogy elszomordjék, mert akkor aligha játszott volna ön „Arbuezen”, mert az a bizottság aligha tapsolta volna meg a darabot, pedig ön szerint a taps szolgál a belbecs biztosítékul; a mi a másodikat illeti, annak megítélését nem önnel bízom, sem az ön iskolájában nem fogok leckékre járni, mert ön úgy látszik egész más szemüvegen szokta nézni az embert, mint minő a józan ész szolgáltat; s ön ki egy elhírtelenkedett pillanatban egy pusztá tévedésre alapított heveskedéseivel nem restelte a nyilvánosság terén fellépni ellenem, ön legkevésbé lehet illetékes bírja egyéniségemnek.

Nem hagyhatom szó nélkül azon körülményt sem, hogy ön e szinlapokra oda nyomtatja iróként a Devien Guido nevet, a mit a közönség elhisz; s most ellenem irt cikkében szépen leleplezi, hogy ön az a Devien Guido s őt fordította le saját maga; tehát ez a közönség iskolás gyermek a ki megtűr minden merényletet önmaga ellen, megtűri, hogy valaki, mert nem akar műve belértékeért jót állani, idegen íróval irotttnak tünteti föl művét, s ő csak lefordítja hogy ha ütök is üssenek egy irodalmi non senset; legalább a közönség nem tudja meg, hogy ha Devicut ütök, önnel fáj az, s mit ér az önnel, ha saját maga éri is azt, a közönség nem tudja. Ez az ut az irodalom terén egyedül ön által vétett cselekedés, s mondhatom elég szerencsétlenül, mert ez által is csak megerősíti a közönséget azon véleményben, hogy most az egyszer csakugyan félrevezette, a mi, uralom, az irodalom terén nem illik be a komolyság, az irodalmi méltóság keretébe, ez épp oly merény a közönség jóhiszeműségével szemben, mint a milyen elítélendő irodalmi tekintetben.

(Foly. köv.)

Nemzeti színház.

(p. j.) A tegnapi este nyári szinkörökben a „Száz szűz” című operette-újdonosság szép számú közönséget gyűjtött egybe, mivel azt mindenünne a legjobb hír előzte meg. Páris szinpadain a „Száz szűz” mindig nagy tetszés közt adatott s általában hol a miénknél erőteljesebb társulat adja elő, ott a hatást könnyen elérheti. Hozzánk jó hírért a Budai szinkör egyhásmutáni több előadás s a főváros közönségének tetszése hozta el, mindamellét tegnapi

vetség központjává tegye, egy kőmívesi congressus elhibázott vállalatában megbuktatta őt, míg az 1855-ki párisi világkiállítás folyt. A személyes és clubbi szabadság elnyomása által, melyet Murat rendszeresen üzdött, a mennyiben t. i. minden szabadkőmíveségi nyilvánosságot, megtiltott az ő bejegyzése nélkül s a clubházat kétést „bálókra” bérelte ki, mindinkább alább-alább kezdé szállítani a szabadkőmíveseg becsét. Midőn végtére a senatusban (1861) a pápásé mellett szözlött, hatalmas agitatio keletkezett ellene s a nagy gyűlés — melyet hiába kísérelt feloszlatni — a választás határideje is lejárván, Napoleon herceget választá nagymesterré. Murat a rendőrséget segítségre szöllít s ugy szétaszorítá a nagygyűlést, mint azelőtt 10 évvel a nemzeti gyűlést nagybátyja. Ekkor közbelépett a császár s a maga fejétől Magnan marsallt választá meg nagy mesterré, ki azelőtt még szabadkőmíves sem vala. Ennek fel kellett vétetnie s minden fokra képesítettnie. Mindazonáltal a választás mód nélkül szerencsés vala. Magnan a nagygyűlésnek új szervezetet adott s helyreüté Murat hibáját. Halála után (1865) a nagygyűlés Mellinet generalt választá nagymesterül — a Napoleon beavatkozása nélkül. A császárság bukása után azonban a nagymesteri méltóság felemelkedett s helyét az ország köztársasági alakjának megfelelőleg egy „köztársasági elnök” tölté be. A háboru előtti Elsass-Lotharingiában levő clubbok a német kormány parancsára feloszlottak s helyökbe Metzben és Strassburgban német clubok alakultak, melyekből természetesen a honfiak magokat mindedig távol tartották.

(Folyt. köv.)

Árverezési hirdetmény.

Az alírt kir. erdőhivatal részéről ezezzel közhírré tétetik, miszerint f. évi **september 17-én és 18-án délelőtt 9 órakor** a görényi m. kir. erdőhivatal irodájában írásbeli zárt ajánlattal egybekötött nyilvános árverezés útján, a leg-
többet igérőknek felsőbb jóváhagyás fenntartása mellett következő kincstári erdő-
és mezőgazdasági birtátságok fognak haszonbérbe adni u. m.

1) Az évi tölgy és bükkmakk termés szükséglet szerént kisebb, vagy na-
gyobb részletekben 1874. október 1-től, 1875. év mártius 1-éig.

2) Az ez évben még ki nem adott havasi legelők u. m.
a) Wurru fanelelű, wurru máre si micu. b) Bunyasza. c) Kereszthegy és Száka. d) Obuzsia. e) Dregus és Zimbroj. f) Zseurita, Larga, Fatacsunya és Sebes.
g) Tatarka és Francileasa. h) Gyalulat, Szelesel és Prelunka. i) Alsó-koeza. k) A Nagy-Nyárad és Szakadát verőfőnye erdő tisztások nélkül 1875 január 1-től kezd-
ve 3 évre.

3) Az alsó-kőhéri lisztelő malom, 1875 jan. 1-től 3 évre.
4) Az alsó kőhéri határon lévő 43 hold 995 □ öl szántó, 14 hold 825 □ öl kaszáló, 1875 január 1-től december 31-ig 1 évre.

5) A görényi kőedénygyár 1875 január 1-től 6 évre.
6) A görényi piacon lévő 6 áruló hely 1875 jan. 1-től 3 évre.

Az 50 krosi bélyeggel ellátott papírra írt és az igérendő összeg 10%-át mint bántpénzt magában rejtő írásbeli zárt ajánlatok a versenyzés megkezdése előtt adandók át az árverezést megtartó kincstári biztostnak, mivel a versenyzés meg-
tartása után olyanok el nem fogadtatnak.

Közelebbi feltételek az erdőhivatal irodájában a hivatalos órákban addig is megtekinthetők, melyre megjelenni felhivatnak mindazok, kik az árverezésen részt kívánnak venni.

Végre ezen írásbeli zárt ajánlattal egybekötött nyilvános árverezésből kizárat-
nak mindazok, kik a magos kir. államkincstár ellen valami pert folytattak, vagy azzal szemben bár mi néven nevezhető kötelezettségüknek — minő a haszonbér be-
fizetés, — vagy haszonbéri biztosíték letétele stb. eleget nem tettek.

Magy. kir. erdőhivatal.

Görény, 1874. augusztus 19. kén.

(325)

(1-3)

Szám 290. 1874.

Hirdetmény.

A kolozsmonostori alap. urad. gond-
nokság által közhírré tétetik, hogy a Maó Antal-féle hójai urad. szálló, f. évi nov.
1-ső napjától kezdve, hat egymást követ-
kező évekig, f. évi **september 14-
kén** az urad. irodában megtartandó ár-
verezés útján, haszonbérbe fog adni.

Kolozsmonostoron, 1874. aug. 28-án.

Csak a lottó-tökeket tartom

rendelkezésre állóknak,

mert míg számtalan bank pénzhiány miatt
panaszol, az osztrák-magyar állam-lottó-
tőke megkészszerzőknek a lottó kilitásba helye-
zett eltérőse következtében. Használja minden-
ki az időt, forduljon a lottómenyiségnek ten-
teinté. **Orlógé R.** tanár urhoz, Berlin,
Wilhelmstrasse 125, s hozasson tőle magának
egy lottó-játék utasítást, mint én, a ki ren-
dezett ügyeimet egyedül a lottó-játéknak kö-
szönöm. (327) (1-1)

Post.

MARKS A.

(317)

(2-12)

A sokféle, különösen órákra és arany ékszerekre vonatkozó
hirdetéseket közt, némely csak a vidéki közönség részére van
szánva. Óvakodni kell a vásárlástól, ha az eladó czége nem nyújt
elegendő kezeséget. A tőlem vásárolt órákat és arany tárgyakat
mindig becséreltem vagy visszavettem, ez a legszigorúbb
üzleti jóhitelenség bizonyítéka!

Hihetetlen, de igaz!

10 és 12 frt.

egy valódi angol ezüst henger óra, tömör
láncszál, medaillonnal, tokban, kulccsal,
5 évi jótállás mellett és egy tartalék órával. Ugyan ily chrono-
időmérő órák finomul aranyozva csak 12 frt 50 kr.

15 és 20 frt.

egy gyakorlati, jó, kemény remontoir-óra,
ugynev. császár óra, legjobb gyártmány,
egy valódi angol ezüst henger óra, tömör
láncszál, medaillonnal, tokban, kulccsal,
5 évi jótállás mellett és egy tartalék órával. Ugyan ily chrono-
időmérő órák finomul aranyozva csak 12 frt 50 kr.

a mit csak képzélni lehet, orvosoknak és lelkészeknek nem lehet eléggé ajánlani ez órákat, mert

elcátás bizonyítékok vannak, hogy az efféle órák egyetlen perccel sem változnak.
egy modern katona-óra, könnyű, csinos, amellyel felette elegendő és iz-
lőse, amellyel földolag, hogy igen pontos és messé olcsó, az ily órához
mindenki kap egy dívatos óraláncot óralaccsal, tokot, medaillont 5 évi jótállás mellett.

Csak 18 vagy 25 frt.

egy valódi angol ezüst horgony-óra, savonett duplafé-
lé, legfinomabb metszéssel, láncszál és jótállási térít-
vényvel.

Csak 13 frt.

egy valódi angol ezüst, tűzben aranyozott chronometer-óra láncszál,
talmiarany medaillonnal, börtökkel és jótállási térítvényvel.

Csak 16 vagy 17 frt.

egy valódi angol Prince of Wales- remontoir-óra, leg-
erősebb csúreg, kristályüveg és nickelmetszerrel, tömör
talmiaranyból, ez órák előnye mások felett, hogy kulcs nélkül lehet felhuzni; ezekhez kap
mindenki egy láncot, medaillont és jótállási jegyet ingyen.

Csak 14 vagy 17 frt.

egy egészen kis méretű valódi ezüst, valódi aranyozott
hölgy-óra nyakláncszál és jótállási jeggyel.

Csak 20 frt.

egy valódi angol, tűzben legfin. aranyozott ezüst chronometer-óra dupla
köpenyvel legfin. zománczozva, láncszál, medaillonnal és jótállási jeggyel.

Csak 18 vagy 20 és 25 frt.

a legfinomabb ezüst valódi angol horgony-
óra, 15 rubinra láncszál, medaillonnal, bór-
tokkal és jótállási jeggyel.

Csak 20 és 25 frt.

egy ezüst, kulcs nélküli remontoir-óra láncszál és
medaillonnal.

Csak 40, 50 és 60 frt.

arany hölgy-órák gyémántokkal.

Csak 30, 35 és 40 frt.

egy valódi angol ezüst remontoir-óra kettős edéllel,
jótállás mellett, szabadal. előtér.

Csak 23, 25, 27 frt.

egy arany hölgy-óra láncszál, medaillonnal és jótállási
jeggyel.

Csak 35, 45, 50 frt.

egy valódi angol arany horgony-óra kristály
üveggel.

Csak 60, 75, 100 frt.

egy finom arany remontoir-óra kristály üveggel,
105 és 115 frt. dupla fedéllel.

Csak 200—300 frt.

egy valódi angol chronometer remontoirral, dupla fedéllel
és kristály üveggel.

Ezen kívül minden bárhol, vagy bárki által hirdett óranemek olcsóbban.

Igazítási műhely.

Régi órák, gyakran drága családi ereklyék, igazítottak s új gyanánt állíttatnak helyre.
Az igazítások ára 5 évi jótállással 1/2, 3, 5—10 frt.

Aranyárak

a bécsi cs. kir. pénzverde által hivatalosan megpróbálva.

Gyűrűk.

Hölgy-gyűrűk: 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15 ft.
Pecsenyő-gyűrűk férfiaknak: 8, 10, 11,
12—20 frt.

Mátka-gyűrűk: 5, 6, 7, 8 frt.

Arany óraláncok.

Láncok, rövidék, kulccsal: 15, 20, 25, 30,
35—80 frt. minden kigondolható alakban.

Láncok, hosszúak, sima és fagonyozott szorí-
tóval, gyönggyel vagy ruhával: 28, 30,
35, 40, 50, 55, 60, 65, 70, 80—150 frt.

Arany medaillék.

urak és hölgyek számára.
valódi kövekkel: 14, 16, 18, 20, 22, 24, 30,
35, 40, 45, 50 frt.

Arany garnitúrok.

Brocheok és fülbevalók: 18, 20, 24, 30, 35,
40 frt.

Valódi gyöngyökkel v. kövekkel: 36, 40, 45,
50—200 frt.

Gyémánt v. brilláns: 60, 80, 90, 100—150 ft.

Arany fülbevalók.

Lencsék gyermekeknek: 1.25, 1.50, 1.75.
2, 3 frt. kövel és anélkül.

Levélbeli megrendelések.

postai utánvét, vagy az összeg beküldése mellett, 24 óra alatt teljesítenek. Kívá-
natra órák és arany árak, utánvét mellett, választás végett megküldetnek, s a meg nem tartott
darabokért a pénz visszafizetnek.

Arám olcsóbbak a legolcsóbbaknál bárhol, s igényeimel a kor színvonalán állók.
Mindazok, a kik új órákat vagy arany tárgyakat kívánnak rendelni,
Mindazok, a kik régi órákat vagy régi arany árakat kívánnak újakkal becsérelni, kéret-
nek czéggemhez fordulni.

FROMM FÜLÖP,

óra- és arany-árú-gyáros,

Rothenthurmstrasse 9 sz. a Wollzeilel szemben Bécsben.

Kérem a czéget jól megjegyezni.

Árverési hirdetmény.

Alírt kir. erdőhivatal részéről közhírré tétetik, hogy f. é. **september 15-
kén d. e. 10 órakor** hivatali helyiségében az ez idei makkolttatás szóbeli árve-
réssel összekötött titkos ajánlatok útján fog kiadni és pedig:

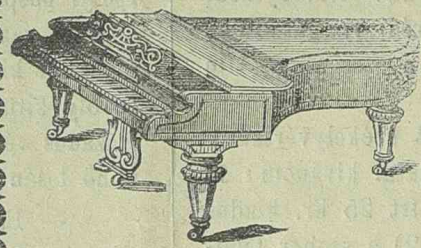
Bozintán tölgymakk 400 holdon kiküldési ár	300 frt.
Fehérszék " 1200 " " " "	100 "
Gyökereken vegyes " 600 " " " "	225 "
Kisnyíres " 32 " " " "	55 "
Varuja " 38 " " " "	24 "
Nagybuny " 38 " " " "	50 "
Pirosa tölgy " 31 " " " "	27 "
Iszkat bükk " 600 " " " "	50 "
Bajfalu-tye tölgy " 60 " " " "	10 "
Magosa bükk " 450 " " " "	20 "
Györkefal tölgy " 200 " " " "	20 "
Sándorfalu " 349 " " " "	20 "
Dombrovia " 600 " " " "	110 "
Beriuze " 60 " " " "	60 "
Szoora bükk " 2000 " " " "	100 "
Magyarkékes tölgy " 20 " " " "	5 "

Tartoznak árverezők titkos ajánlataikat 10% bántpénzzel felszerelni, szóbeli
versenyezésük előtt ugyan annyit készpénzben lefizetni.

Az árverési feltételek az erdőhivatalnál beláthatók.

M. kir. erdőhivatal.

Nagybányán, 1874. augusztus-hó 27.

Új Zongorák és Harmoniumok,

Pianinok és kurta zongorák
nagy választékban.

Régi zongorák becsérése, javítás és hangolás

jótállás mellett jutányos árban.

Árjegyzékek ingyen és bérmentesen.

(279)

TRISKA FERENCZ,

(8-*)

Kolozsvárt, Mátyáskirályutca, a távirathivattal szemben.

STEIN JÁNOS

könyvtáros és erd. muzeum-egyleti nyomdász kiadásában

épen most jelent meg

és minden hazai könyvkereskedés útján kapható:

GIL BLAS DE SANTILLANE,

irta Le Sage,

franciából fordította Benedek Lajos.

8-ad rétt, 852 tömött oldal, 4 kötetben, 60 fametszvényvel,
színes borítékban.

Ára 5 frt. o. ért.

E művel, a mely minden európai nyelv le van fordítva, hazai
irodalmunkban is egy hézagot vélünk betölteni.

Ajánlására legyen elég Laharpe és Scott Walter következő szavait
idézünk:

„Gil Blas,” mondja az első, „egy remekmű; a regények azon kevés
száma közé tartozik, a melyet lankadatlan, sőt újult élvezettel ismételve olvasunk;
az emberi cselekedetek és üzemek eleven erkölcsi képe, oly mű, a melyben min-
den osztály szerepel, részint hogy tanítsa, részint hogy tanulszon... Utile dulci
volna leghelyesebb elnevezése e szép műnek, a mely igazi vidám életből hemzseg.
Több vonás belőle közmondássá vált. S minő csipős gúny az inquisitóra, minő tá-
láló képe egy magát fontosnak képzelő hivatalnok audientájának, egy színész
szemtelenségének, a nagy urak jellemének, a szolgák magaviseletének! Egész világ-
iskola... A vonások mind igazok, egy sem közönyös vagy kicsinyes... A személye-
ket mind ismerjük Gil Blas-ban, azt hisszük, hogy kortársaik voltunk, mert egyet
len vonás sincs megdondolás és hatás nélkül festve... sat.”

Scott Walter pedig így nyilatkozik: „Kevesen lesznek azok közt, a kik e je-
les művet ismerik s mint életük legmulattatóbb foglalkozására emlékeznek rá vissza,
hogy időnként nem azon melegséggel és megindulással vennék ismét kézbe e feled-
hetlen könyvet, a melyet az első szerelem emléke szokott az emberben felkeltetni... sat.”

A fennebbi két illetékes bíráló nyilatkozata után teljes megnyugvással bocsátjuk
e művet az olvasó közönség használatára.

A tyukászat.

Irtá Grubicy Gézya.

42 a szövegbe nyomtatott ábrával.

Ára 1 frt.

Szőlészeti és borászati titkok gyűjteménye.

10 ábrával.

Gyűjtötte és kiadta Tercsánszky József orvos.

Ára 60 kr. postai szétküldéssel 64 kr.

Postadíj elkerülése tekintetéből legcélszerűbb az
összeg beküldése.

Téli estvékre.

Jeles külföldi írók beszélyeiből.

Fordította Julia.

2 kötet. Ára 2 forint.

(326)

(1-2)

Pályázat.

A Kide községében, Dobokamegyé-
ben, folyó évi október hónap felállításánál
állami elemi népiskolánál egy tanítói és
egy tanítónői állomás betöltésére, ezennel
pályázatot nyitattik.

A tanítónak évi fizetése az állam pénz-
tárból huzandó 400 frt., a tanítónő ugyan-
onnan 300 frt. Mindkettő szabad szállást,
s az iskola kertnek a gyümölcsészet s ker-
tészeti tanítására szükséges részben felül-
maradottat hason fele részben élvezend.

Tanítónak magyar. Ezen állomásokra
folyamodhatnak okleveles tanítók és taní-
tónők, valamint képezdét végzett ifjak és
hölgyek; ezek azon feltétel alatt azonban,
hogy az elemi népiskolai képesítési vizsgát
egy év alatt letenni kötelesek lesznek.

A köllög felszerelt folyamodványok
a nagyméltóságú vallás és közoktatásügyi
miniszter urhoz czimezve, **folyó évi
september 20-ig** alólirhoz benyújtandók.

Kelt Kolozsvárt, 1874. aug. 27-kén.

KETHELY JÓZSEF,

Kolozs-Dobokamegyék tanfelügyelője.

(243)

(9-12)

Coca-labdacsok.

Dr. Strauss W. mainai gyógyszerésztől, gyen-
geségi áll-pot k, aranyeres és tüdő-hajok ellen.

Valamint már **Humboldt Sándor** á-
gyelmeztetett Kosmos-ában a Dél-amerikában honos
coca-növény példátlan erősítő hatására, úgy tetemes
orvosi tekintélyek is bizonyították annak erősítő hatá-
át magvesztés, önfertőzés sat. gyengült nem i-
degesszervekre és dr. Sampson Newyorkban legújab-
ban pótolhatlan gyógyszer-talált a **III. sz. co-
ca-labdacsokban** mindenemü gyengeségi ál-
lapot ellen. Tanulmányai folytán a **II. sz. co-
ca-labdacsokban** aranyeres-fájdalmak és az **I-
sz. coca-labdacsokban** tüdőbajok és aszkór.
ellen talált, még előhaladt állapotban is, teljesen
ható szer. Egy doboz ára 2 frt. o. ért. 6 doboz
10 frt. o. ért.

Krynochrom.

Felülmulhatlan hajfestőszer, visszaállítja
a haj eredeti színét, minden baj nélkül, nem fogja
meg sem a bőrt, sem a körömet. Már európai
hírré bir. Egy ládácska ára keféccsel együtt 3 frt.
o. ért. 2 ládácska 5 frt.

Kapható Haubner Ede által,
gyógyszerész az „angyalhos” Bécsben, am Hot,
a hitelbank épületében. **Grázban**, Grablovičs
gyógyszerésznél. **Prágában**, Fürst gyógyszerész-
nél. **Brünnben**, Schönbach Vincze gyógyszerész-
nél. Raktár Fürst gyógyszerésznél Prágában.

Hirdetés.

A néhai Schütz József hagyatékához tartozó

bel-tordautzai 4. sz. ház

külső gazdasági tanya, kert, szántók és kaszálók

szabad kézből örök áron eladó.

Venni szándékozók Tamási Sándor ügyvéd s tömeggondnokkal

értekezhetnek bel-középutca 42 sz. a.

(284)

(8-10)

(266)

(11-12)

POLLAK

ujjonnan nyitott

27 kr.

általános

áru-csarnoka

Bécsben

Mariahilferstrasse 1.

elad, az áru minőségét és valódiságát illetőleg a

legszigorúbb jótállás mellett, nagyban és

kicsinyben

gyapju ruhaszöveteket

minden ajból a legfinomabbakat, simát, csikost

vagy sötét, valamint lüster, baréget, grenadint,

gazirt, ripszet, mozarbiquet, jacouatst, cosmo-

siperkált, batistot, bridantint, egyezintit vagy mi-
taszerintit. Creton (török modoru háló öltönyök szá-
mára) rumburg, hollandi vagy feltékész siléziai

cérmagyolcsot, cic és csipkettügyöngyök atlaszgradl,

</